

Virtavesien hoitoyhdistys ry
Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Valitus 8.10.2013

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta
Kaisaniemenkatu 4 A
PL 820, 00101 Helsinki

Valitus Uudenmaan Ely-keskuksen päätöksestä, jonka diaarinumero on Dnro 1479/5716-2013

1. Taustaa

Kalastusasetuksen 17 §:ään tuli 15.8.2013 muutos, joka kieltää siian kalastuksen mereen laskevassa joessa ja purossa syys-, loka ja marraskuun ajan, kuitenkin siten, että niiden pyynti vavalla ja uistelemalla sekä lipolla on näissäkin vesissä sallittu syyskuun kymmenenä ensimmäisenä päivänä ja marraskuun 15 päivän jälkeen.

Em. muutos on erittäin tervetullut ja tärkeä askel merestä jokeen vaeltavien vaellussiikakantojen elvyttämiseksi.

Helsingin kaupungin liikuntavirasto ja Helsingin kalastusalue hakevat kalastuskieltoon poikkeusta Vantaanjoen Vanhankaupunginkosken alapäähän sillä perusteella, että Vanhankaupunginkoskelle nousevat siiat eivät heidän mukaansa pääse nousemaan Vanhankaupunginkosken kalatiestä Vantaanjokeen kutemaan, eikä kalastus Vanhankaupunginkosken alapäässä näin vaarantaisi siikojen lisääntymistä.

Uudenmaan Ely-keskus on pyytänyt lausuntoa em. asiaan Virtavesien hoitoyhdistys ry:ltä (Virho) ja Virho on antanut seuraavan sisältöisen lausunnon:

Virtavesien hoitoyhdistys ry:n mielestä Vanhankaupunginkosken kalatien huono noustavuus siiioille ja siitä aiheutuva ongelma vaellussiikojen lisääntymiselle ei ole hyväksyttävä perustelu sille, että vaellussiikojen lisääntymisen turvaamiseksi säädetty kalastusasetuksen mukainen kalastuskieltokin vielä kumottaisiin Vanhankaupunginkoskella.

Virtavesien hoitoyhdistys ry katsoo, että vaellussiikakantojen elvyttämiseksi kalastusasetukseen 15.8.2013 tehtyä muutosta siian kalastuksen kieltämisestä mereen laskevassa joessa ja purossa pitää noudattaa Vanhankaupunginkoskella ja lisäksi Vanhankaupunginkosken kalatietä pitää korjata niin, että kalatien rakentamisen tavoitteena alunperin ollutkin siikojenkin nouseminen Vantaanjokeen lisääntymään on mahdollista.

Kalastus Vanhankaupunginkosken tietyillä alueilla ja tiettyinä aikoina ei ole hyväksyttävää myöskään seuraavista syistä:

Kalastusasetuksen 17 § mukaan myös merilohi ja meritaimenen ovat rauhoitettuja ja niiden kalastus joessa ja purossa ei ole sallittua 11.9.-15.11. välisenä aikana millään välineillä. Myöskään tästä syystä Vanhankaupunginkoskella ei pidä kalastaa 11.9.-15. 11. välisenä aikana.

Kalastuslain 26 § mukaan ”kalatiessä sekä sadan metrin matkalla sen tai kalan kulun turvaamiseksi rakennetun muun laitteen ylä- ja alapuolella on kaikenlainen kalastus kielletty”. Tästäkään syystä Vanhankaupunginkoskella ei pidä ollenkaan kalastaa kalatiessä, eikä sadan metrin matkalla kalatien ylä- ja alapuolella.

Virtavesien hoitoyhdistys ry
Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Valitus 8.10.2013

Vantaanjoen kalastusalueen laatiman Vantaanjoen käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaan kalastus Vantaanjoen vesistön koski- ja virtapaikoissa on kokonaan kielletty 1.10.- 15.11. välisenä aikana. Vaikka Vanhankaupunginkoski sijaitseekin pääosin Helsingin kalastusalueen vesillä, koko Vantaanjoen vesistön elvyttämiseksi tarkoitettuja sääntöjä on syytä noudattaa ja tästäkään syystä Vanhankaupunginkoskella ei pidä ollenkaan kalastaa 1.10.-15.11 välisenä aikana.

Uudenmaan Ely-keskus myönsi Virhon lausunnosta huolimatta poikkeusluvan, Dnro 1479/5716-2013, siikojen kalastamiseen Vanhankaupunginkosken alapäässä rauhoitusaikana vastoin kalastusasetuksen 17 §:n määräyksiä.

2. Tällä valituksella vaaditaan muutosta Uudenmaan Ely-keskuksen päätöksessä, Dnro 1479/5716-2013, myönnettyyn kalastusasetuksen vaatimusten vastaiseen kalastukseen Vanhankaupunginkosken alapäässä ja vaaditaan kalastuksen kieltämistä siellä kalastusasetuksen 17 §:n ja kalastuslain 26 §:n, sekä Vantaanjoen kalastusalueen hoito- ja käyttösuunnitelman vaatimusten mukaisesti.

Kalastusasetuksen 17 §:ssä määrätään näin:

”Seuraavat kalat ovat rauhoitettuja ja niiden pyynti on kielletty alempana mainittuina aikoina:

1) merilohi, järvilohi, meritaimen, järvitaimen ja purotaimen joessa ja purossa sekä siika mereen laskevassa joessa ja purossa syys-, loka- ja marraskuun ajan, kuitenkin siten, että niiden pyynti vavalla ja uistelemalla sekä lipolla on näissäkin vesissä sallittu syyskuun kymmenenä ensimmäisenä päivänä ja marraskuun 15 päivän jälkeen.”

2.1. Kalastuskieltoa vaaditaan siian kalastukselle Vanhankaupunginkosken alapäässä kalastusasetuksen 17 §:n vaatimusten mukaan.

Vanhankaupunginkoskelle vuosina 1999/2000 rakennetun kalatien noustavuus siioille on huono, vaikka siitä piti tulla myös siikojen noustava. Kalatien yläpuolelta Vantaanjoelta saadaan vuosittain kuitenkin muutamia siikoja, joiden alkuperästä ei ole varmuutta. Ne saattavat olla merestä nousseita, tai Vantaanjoen vesistön järvistä alavirtaan vaeltaneita.

Virtavesien hoitoyhdistys ry:n mielestä on huonoa ja epäloogista kalaveden hoitoa, jos Vantaanjoen siikojen lisääntymisen yhdellä ongelmalla, Vanhankaupunginkosken kalatien huonolla noustavuudella, perustellaan uusien ongelmien järjestämistä sallimalla siian kalastus kalastusasetuksen määräämänä rauhoitusaikana. Hyvää ja loogista kalaveden hoitoa on asetuksen mukaisten rauhoitusaikojen noudattaminen ja vanhojenkin ongelmien poistaminen, tässä tapauksessa Vanhankaupunginkosken kalatien korjaaminen siikojen hyvin noustavaksi.

Jos yhden ongelman olemassaololla perustellaan ja hyväksytään lisää uusia ongelmia, tilanne ei parane koskaan, vaan huononee kaiken aikaa lisää.

Virtavesien hoitoyhdistys ry
 Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Valitus 8.10.2013

Virho vaatii, että kalastusasetuksen 17 §:ään 15.8.2013 tehdyn muutoksen mukaista siian kalastuksen kieltämisestä mereen laskevassa joessa ja purossa pitää noudattaa myös Vanhankaupunginkoskella.

On syytä huomata, että Virho ei vaadi kieltoa Vanhankaupunginkosken suvannossa tapahtuvalle siian lippoamiselle, jolla tähänkin asti on saatu jokseenkin koko Vanhankaupunginkosken siikasaalis ja hyödynnetty käytännössä kokonaan Vanhankaupunginkoskelle ja –suvantoon tehtyjen siikaistutusten tuotto. Siikojen vapakalastuksella siikaistutusten tuottoa ei juurikaan ole pystytty hyödyntämään.

On syytä huomata myös se, että kalastuksen valvontaa tarvitaan Vanhankaupunginkoskella ja suvannolla 11.9.-15.11. välisenä aikana joka tapauksessa siitakin syystä, että siellä kalastetaan siikoja lippoamalla.

2.2 Kalastuskieltoa vaaditaan Vanhankaupunginkosken alapäähän kalastusasetuksen 17 §:n vaatimusten mukaan erityisesti myös siksi, että rauhoitettujen meritaimenten ja lohien esteetön nousu Vantaanjoen vesistöön voidaan varmistaa.

Kalastusasetuksen 17 § mukaan myös meritaimen ja lohi ovat rauhoitettuja ja niiden kalastus joessa ja purossa ei ole sallittua 11.9.-15.11. välisenä aikana millään välineillä. Myöskään tästä syystä Vanhankaupunginkoskella ei pidä kalastaa 11.9.-15. 11. välisenä aikana.

Siikojen vapakalastus Vanhankaupunginkosken alapäässä 11.9.-15.11. välisenä aikana haittaa pahasti meritaimenten ja lohien nousua Vantaanjokeen lisääntymään, koska siikojen kalastus tapahtuu samoilla välineillä, joilla saadaan ja haavoitetaan myös meritaimenia ja lohia.

Kalastuslain 34 §:ssä määrätään näin:

”Kalojen ja ravun rauhoitusajoista säädetään asetuksella.

Sinä aikana, jona jokin kalalaji tai rapu on rauhoitettu, ei vedessä saa pitää pyydystä, joka on sen pyyntiä varten tehty tai erityisesti siihen sopiva.”

Virho on seurannut ja tehnyt paljon havaintoja kalastuksesta ja sen vaikutuksista Vanhankaupunginkoskella viimeisen 13 vuoden aikana nykyisen kalatien rakentamisesta saakka. Vanhankaupunginkosken länsihaarassa olevan voimalaitospadon alle ja kalatien ala- ja yläuolelle pakkaantuu ylitteästi meritaimenia ja lohia kalastuslain määräämille rauhoitusalueilla, joilta meritaimenet ja lohiet pääosin saadaan ja joissa niitä haavoittuu kalastajien koukuista.

Tarkkoja havaintoja meritaimenten ja lohien haavoittumisista kalastajien koukuista päästiin tekemään 2000-luvun alkupuolella. Tuohon aikaan Virho hankki hautomolleen emokaloja Vanhankaupunginkoskelta. Kalat olivat usein ulkopuolelta haavoittuneita kalastajien koukuista ja niitä kuoli haavojen aiheuttamiin tulehduksiin vielä Virhon hautomollakin. Pahimpana vuotena ensimmäisenä lypsypäivänä Virhon hautomolla oli elossa hieman yli 30 kalaa, joista suurimmalla osalla oli yksi tai useampia pahoja koukkujen aiheuttamia tulehtuneita ulkopuolisia haavoja. Kalat olivat haavoittuneet siitä syystä, että Vanhankaupunginkoskella kalastettiin vapavälineillä kalastuslain määräämillä rauhoitusalueilla länsihaaran padon alle ja välittömästi kalatien ala- ja yläuolelle pakkaantuneita kaloja, niin kuin nytkin tehtäisiin, jos siian kalastus sallittaisiin Vanhankaupunginkosken alapäässä kalatien alapuolella.

Virtavesien hoitoyhdistys ry
Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Valitus 8.10.2013

Vanhankaupunginkosken kalastussääntöihin tuli muutama vuosi sitten muutos, jolla rajoitetaan siian kalastuksen aikana koukun kidan mitta koukun rungosta koukun kärkeen 6 mm mittaiseksi, kun se muina aikoina saa olla 8 mm. Koukun kokorajoituksella perusteltiin sitä, että kalastus kohdistuu enää vain pelkästään siikoihin ja rajoitetun koukkukoon johdosta meritaimenille ja lohille ei aiheuteta vahinkoa. Todellisuudessa taimenia ja lohia tarttuu tuohon 6 mm koukkuun suustaan yhtä hyvin kuin 8 mm koukkuunkin. Vaadittu 6 mm koukkukoko saattaa hieman vähentää ulkopuolelta tarttumisen mahdollisuutta, mutta ei poista sitä läheskään kokonaan. Pienempi koukkukoko saattaa aiheuttaa kalan kylkeen keskimäärin hieman pienemmän haavan kuin iso koukku, mutta haavoittumisen se silti aiheuttaa.

Vanhankaupunginkosken kalastussääntöjen mukaan uistinkalastuksessa saa käyttää yhtä kolmihaarakoukkuja, tai kolmea yksihaarakoukkuja ja perhokalastuksessa saa käyttää kolmea yksikoukkuista perhoa samaan aikaan. Jos esim. kolmella perholla kalastava kalamies kalastaa oikein, kaloja tarttuu ulkopuolelta vain hieman enemmän kuin yhdellä perholla kalastettaessa. Tällöin perhokalastuksessa ulkopuolelta tarttuminen johtuu pelkästään siitä syystä, että yhtä perhoa tavoitteleva kala tulee kahden muun perhon läheisyyteen ja ne saattavat tarttua kalaan ulkopuolelta, vaikka kalamies ei sitä yrittäisikään.

Jos kalastaja sen sijaan haluaa kalastaa väärin ja yrittää tartuttaa kaloja ulkopuolelta, kolmen perhon nykivä uitto antaa siihen paremmat mahdollisuudet kuin yhden perhon käyttö.

Tänä syksynä Helsingin ja Helsingin kalastusalueen hakiessa poikkeuslupaa siian kalastamiseksi rauhoitusaikana, Vanhankaupunginkosken kalastussääntöihin on lisätty uusi sääntö. Uuden säännön mukaan siian kalastuksen aikana koukkuun tarttuneita meritaimenia ja lohia ei saa nostaa vedestä edes valokuvausta varten. Tällä säännöllä halutaan suojella siian kalastuksen yhteydessä koukkuun tarttuneita meritaimenia ja lohia ylimääräiseltä rasitukselta. Säännön lisääminen paljastaa kuitenkin selvästi myös sen, että Vanhankaupunginkosken kalastussääntöjen laatijat myös hyvin tietävät ja myöntävät, että meritaimenia ja lohia tarttuu kalamiesten koukkuihin myös siian kalastuksen yhteydessä.

2.3. Kalastuskieltoa vaaditaan Vanhankaupunginkosken alapäähän, koska Vanhankaupunginkosken kalatie on kalatie sanan varsinaisessa merkityksessä ja kalastuslaissa kalatielle kalastuslain 26 §:ssä määrättyjä sääntöjä pitää siellä noudattaa.

Vanhankaupunginkosken kalatie on selvä kalatie sanan varsinaisessa merkityksessä. Se on ihmisen betonista, betoniteräksistä ja kivistä rakentama järjestely kalojen nousun mahdollistamiseksi Vantaanjoen vesistöön lisääntymään paikasta, josta kalat erittäin huonosti, tai ei ollenkaan, pääsevät nousemaan. Kuten tämän asian yhteydessäkin kaikki tahot toteavat, Vanhankaupunginkosken kalatiellä on myös kalateille tyypillisiä nousuvaikeuksia.

Vanhankaupunginkosken kalatietä on suunnittelu-, testi- ja rakennusvaiheessa myös nimitetty kalatieksi, mutta kalatie-nimitystä on myöhemmin vedenomistajan toimesta vältetty käyttämästä. Nimityskysymyksen ei saa antaa hämärtää sitä pääasiaa, että ne kalatiet, jotka todella ovat ongelmallisia ja joissa on nousuongelmia, myös tulkitaan kalateiksi ja säännöt ovat sen mukaisia. Vanhankaupunginkosken kalatie on ongelmallinen ja siellä on selviä nousuongelmia ja sen nousuongelmia pahentavat Vanhankaupunginkosken voimalaitoksen käyttö ja kalatien yhteyteen sopimattomat kalastusjärjestelyt.

Kalastuslain 26 § mukaan ”kalatiessä sekä sadan metrin matkalla sen tai kalan kulun turvaamiseksi rakennetun muun laitteen ylä- ja alapuolella on kaikenlainen kalastus kielletty”.

Virtavesien hoitoyhdistys ry
Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Valitus 8.10.2013

Kalastuslain yleisvaatimuksen mukaisista 100 m pituisista rauhoitusalueista kalatien ala- ja yläpuolella voitaisiin yhteisesti hyväksytyllä tavalla hieman tinkiä, jos rauhoitusalueet Vanhankaupunginkosken kalatien ala- ja yläpuolelle ylimalkaan perustettaisiin. Tällä hetkellä kalatien ala- ja yläpuolella ei ole käytännössä ollenkaan rauhoitusalueita. Rauhoitusalueet pitää Vanhankaupunginkosken kalatien ala- ja yläpuolelle kalastuslain vaatimuksen mukaan kuitenkin perustaa, jotta vaelluskalat voidaan suojata nykysääntöjen sallimalta kaikkein vahingollisimmalta kalastukselta esim. välittömästi kalatien yläpuolella sijaitsevassa puuportaiden luona sijaitsevassa montussa, jossa kalastajat uittavat vieheitään ja perhojaan muutaman neliömetrin suuruudessa montussa, johon suurin osa, tai mahdollisesti kaikki meritaimenet ja lohet pysähtyvät lepäämään kalatiestä noustuaan. Tästä montusta meritaimenia ja lohia saadaan ja tartutetaan erityisen paljon.

2.3. Kalastuskieltoa vaaditaan Vanhankaupunginkosken alapäähän, koska Vantaanjoen kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaan kalastus Vantaanjoen vesistön koski- ja virtapaikoissa on kokonaan kielletty 1.10.-15.11.välisenä aikana.

Vantaanjoen kalastusalueen laatiman Vantaanjoen käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaan kalastus Vantaanjoen vesistön koski- ja virtapaikoissa on kokonaan kielletty 1.10.- 15.11. välisenä aikana. Vaikka Vanhankaupunginkoski sijaitseekin pääosin Helsingin kalastusalueen vesillä, koko Vantaanjoen vesistön elvyttämiseksi tarkoitettuja sääntöjä on syytä noudattaa myös siellä ja tästäkään syystä Vanhankaupunginkoskella ei pidä ollenkaan kalastaa 1.10.-15.11 välisenä aikana.

Vantaanjoen kalastusalue suojaa esimerkiksi em. säännön mukaisella kalastuskiellolla vaelluskalojen nousu- ja kuturauhaa Vantaanjoen vesistön laajoilla vesialueilla. Olisi todella huonoa ja epäloogista kalavedenhoitopolitiikkaa, jos kuitenkin Vanhankaupunginkoskella, vesistön laskujoen suulla, josta kaikkien vesistöön nousevien vaelluskalojen pitää nousta, kuitenkin kalastettaisiin.

3. Virho pyrkii tällä valituksella ja sitä edeltäneellä lausunnolla Vantaanjoen elvyttämiseen, mikä on kaikkien tahojen edun mukaista.

Virho ei pyri tällä valituksella ja sitä edeltäneellä lausunnolla ja niissä julkaisemillaan tiedoilla vähimmässäkään määrin loukkaamaan tai syyllistämään Vanhankaupunginkosken kalastajia, - kalastuksen valvojia, tai - veden omistajia, eikä mitään muutakaan tahoja.

Virho pyrkii lausunnollaan ja valituksellaan ja niissä julkaisemillaan pitkäaikaiseen ja tarkkaan havainnointiin perustuvilla tiedoilla yhteistyössä muiden tahojen kanssa edelleen parantamaan vaelluskalojen kutunousua Vanhankaupunginkoskella suojelevia sääntöjä, joita viime vuosina onkin pikku hiljaa parannettu oikeaan suuntaan.

Virho on tehnyt toistakymmentä vuotta Vantaanjoen vesistössä laajaa kunnostus-, tarkkailu-, valistus- ja suojelutyötä, jona aikana vesistö on elpynyt niin, että mm. meritaimenten luonnonlisääntymisen alue on laajentunut Vantaankoskelta, 17 km päässä merestä, Vantaanjoen latvoille 95 km päähän merestä. Lohien kutualue on laajentunut yli 60 km päähän merestä. Vaikka Vantaanjoen vaelluskalojen lisääntymisalue onkin

Virtavesien hoitoyhdistys ry
Kari Stenholm
www.virtavesi.com

Valitus **8.10.2013**

jo varsin laaja, vesistöön nousevien emokalojen määrä on edelleen melko pieni. Joen suualueen järjestelyt ovat aivan avainasemassa silloin kun emokalojen nousua vesistöön pyritään parantamaan.

Vaelluskalojen pääseminen joen suulta Vantaanjokeen kutupaikoilleen mahdollisimman runsaslukuisina on kaikkien tahojen edun mukaista. Vanhankaupunginkoskellakaan ei riitä kalastettavaa, jos Vantaanjoen vaelluskalat eivät pääse kutupaikoilleen, joita on lähes kahdenkymmenen vuoden ajan rakennettu suurilla taloudellisilla panoksilla.

Vantaanjoen kokonaistilanteesta voi lukea tarkemmin Virhon julkaisemista Vantaanjoki-raporteista, joista viimeisin löytyy tästä linkistä:

<http://virtavesi.com/index.php?showNews=504>

Virhon toiminnasta Vantaanjoella voi lukea mm. tästä linkistä löytyvästä esityksestä:

<http://virtavesi.com/images/lisakuvat/Virho123.pdf>

8.10.2013

Virtavesien hoitoyhdistys ry

Kari Stenholm
Vantaanjoki-vastaava
(sähköpostiosoite)
(puhelin)

Esa Lehtinen
Puheenjohtaja
(sähköpostiosoite)
(puhelin)
(postiosoite)

LIITTEET:

Virtavesien hoitoyhdistys ry:n lausunto 27.8.2013, Siian kalastus Vanhankaupunginkoskella

Uudenmaan Ely-keskuksen päätös Dnro 1479/5716-2013